

(Српски лист, 5.1.2011)

“Због великог интересовања пустили смо у продају лимитиран број мајица ‘Српски психо’ које се могу купити по набавној цени уз истоимену књигу. Мајице су кратких рукава, у црној боји и у три величине – М, L и XL. Овај јединствени пакет се може купити по цени од 859 динара само у нашем Клубу (Ресавска 33). Читаоци из унутрашњости или иностранства куповину могу обавити поузећем”.

Овај текст објављен на сајту београдске Лагуне најсажетије говори о приоритетима овог издавача: неписменост, и циљање на глупост која се “прима” на ексклузивност треба компанији да обезбеде транзициони успех усред свеопште транзиционе пропасти, а можда баш захваљујући њој. Реклама свакако није намењена разумнима: њима је јасно да у случајевима “великог интересовања” за оваквим рекламама нема потребе. Али, на разумне се ни овом приликом не рачуна.

Нада је заправо да ће их са сваким даном бивати све мање.

Та нада није неоснована, јер број следбеника трендова у сваком облику свакодневно расте, делом природно а делом на друге начине. У препуном аутобусу који Авалским путем аргате развози домовима расутим у правцу Младеновца, један такав новообраћеник причао је пуних пола сата о невероватној “учинковитости” Кока-колиних реклама. Низао је бројке и начине обмане, очаран њиховим дејством и висок, млад, наизглед здрав и прав прегласно – као да су он и девојка којој се обраћао сами а не међу људима смеђеним бригада и беспарицом, и као да сваку своју тупаву, срамотну реченицу није требало да прећути.

Реклама свакако није намењена разумнима: њима је јасно да у случајевима “великог интересовања” за оваквим рекламама нема потребе. Али, на разумне се ни овом приликом не рачуна. Нада је заправо да ће их са сваким даном бивати све мање. Та нада није неоснована, јер број следбеника трендова у сваком облику свакодневно расте, делом природно а делом на друге начине.

Зар је пристанак на лаж заиста једини начин да се сопственом животу нађе смисао? Зар је курс из маркетинга неке компаније која већ деценијама продаје превару одавно преваренима једини начин да се неко вине из збиље неасфалтираних сокака негде при Прњавору, или код давно затворене Ливнице, у блиставе висине Успеха?

Обамрли, путници су га међутим трпели као што трпе жене које, такође бесловесно, вожњу прекраћују телефонским ћеретањем о најинтимнијим стварима. А и шта би му могли рећи? Умоболнице данас чекају оне који реагују на укидање стида и згражања, и промовисање свега наопаког, огавног и суманутог а не оне који су “у тренду”. Јер, тихи и трпељиви су већ на путу до лудила, сломљени поплавом “права”, “легитимних избора” и “демократичности” и свим другим извртањима ума, душе и напада на тело. Знајући шта их чека, или можда само наслућујући могући исход, у аутобусу, и на само у њему, стога готово нико не реагује, трпећи да буде сведен на предмет и неприсуство, на безлични декор грабљиваца сваке прилике.

Терор малоумља и безобзирности по превозима наших живота из смисла у бесмисао трпи се зато као што се трпи заптивен прозор по врућини, и туђи лакат у ребрима, уз бројање кривина преосталих до спасоносне станице где ће се коначно – макар и на кратко – удахнути дубоко, и варљиво слободно.

Јер, ако ме сећање не вара, истим овим приградским путем се, према Књижевном листу, возио и главни лик Српског психа током једног од својих сексуално-убилачких похода по Србији. За књижевни легитимитет овог јунака “најбруталнијег српског романа трећег миленијума” – те 2007. године болесника изашлог из ума два будућа професора књижевности и филозофије – заложио се тада и ауторитет коме ће се неодлучни приклањати. Скандалозност приказа Српског психа у Књижевном листу не лежи у цитирању његових огавштина, већ у односу према огавном. Кратки навод из овог “младалачког првенца” је такав да сваког нормалног одврати од жеље да у предочени свет зађе дубље, но упркос томе критичар га третира као дело вредно опште, не само психијатријске пажње.

На тај начин он га – и сâм паћенички фасциниран трендовима, жанровима и туђинским “постигнућима” – легитимизује као уметност, поништавајући сваку разлику између ваљања по ђубришту и шетње кроз цветну башту. Трућајући о хорору, “тако ретком у српској књижевности”, те “живом језику” (помињању гениталија, њиховог маштовитог коришћења, и с њима повезаних глагола) даје он алиби сваком незрелом аспиранату на место у јавности, за било какав подухват намењен стицању публицитета.

То су критичари које слушамо (ко може да издржи) како наклапају о постмодерни, деконструктивизму или било чему што је тренутна кључна реч за останак у кругу посвећених, квака која отвара врата чак и Тијанићевог јавног сервиса – на коме су и аутори овог хорор “романа”, тако неопходног нашој идиличној стварности, добили својих неколико минута.

“Књига је одлична. Можда је могло бити мало мање псовања али шта сад. Добра је радња, брзо се чита и држи пажњу,” каже о Српском психу на једном форуму нека девојка. Овај напредак од схватања да се песма пева о изузетним људима и битним догађајима до текста који “држи пажњу” градским цурама поздравља се не само по интернет форумима. Други критичар каже: “Роман првенац двојице београдских студената је крвава, жестока приповест о серијском убици који живи међу нама и посматра нас са свом интелектуалном хладноћом супериорног бића”. Једино што тај замера ауторима је превелико ослањање на Амерички психо из 1991. године (по којем је снимљен и филм) и одсуство сатирично-критичког елемента којим се то дело извесног Брета Истона Елиса наводно искупљује. И док аутори и критичари праћењем жанрова и копирањем и крађом туђих идеја “кореспондирају са светом”, површним или злонамерним наклапањима ућуткује се оно једино што је битно – питање, зашто се особама које нам као достигнуће духа подмећу крајње гадости – напабирчене не само из порно и хорор филмова – даје толики публицитет?

Но, придављени свеопштим орвеловским извртањима, од тог питања смо одавно еонима далеко. Можда сад није ни важно што смо доведе стигли постепено, као што се кува жаба; битно је застати и разумети да се не суочавамо са космичким законом већ са експонентима очитог плана за прекрајање целокупне наше не само народне традиције и културе, које су у светским размерама и мало дужем времену него што је ово оставиле бољег трага него данашњи букачи острвљени на њих. Јер, Српски психо није ни усамљена појава нити пука резултанта самопрезира и непоткрепљене амбиције. Да је само то, он би као биљка с грешком свенуо и пре него што никне, јер би га природна одбојност нормалних људи одбацила и поништила. Зато се и стављају у погон други механизми који попут вируса блокирају имуни систем данашњег, на индивидуе разбијеног друштва, убеђујући га да се Фарма гледа пошто је људи желе, и да бољег нема јер га нико и не тражи.

Но, придављени свеопштим орвеловским извртањима, од тог питања смо одавно еонима далеко. Можда сад није ни важно што смо доведе стигли постепено, као што се кува жаба; битно је застати и разумети да се не суочавамо са космичким законом већ са експонентима очитог плана за прекрајање целокупне наше не само народне традиције и културе, које су у светским размерама и мало дужем времену него што је ово оставиле бољег трага него данашњи букачи острвљени на њих.

За Лагунин, како га издавач рекламира, “интелектуални хорор трилер” у изведби Жељка Обреновића и Александра Илића, некадашњих ученика ваљевске Техничке

школе, тврди се зато да је био “изузетно тражен” и да је “усталасао српску јавност”. Но и то је “таласање” обављено углавном по интернет форумима, уз ударнички рад Б92 и Е новина те разних “коментатора” на “уметничким” сајтовима задуженим за “повезивање културног простора” бивше нам домовине.

А ко су наши пионери хорора? То се може сазнати и из једног њиховог интернет интервјуа са особом са којом се предобро разумеју, а вероватно и још боље познају. Као илустрације, ево само уводног питања, а ко жели може остала, уз комплетне одговоре, потражити сâм:

“Главни јунак Српског психо, натпросечно интелегентан, љубитељ књига, библиотека и уметности, истовремено је својеврсни сексуални перпетуум мобиле, или, још боље, прави sex pistol, који једнако опасно и туца и пуца. На крају је серијски убица. Мада је готово ваш вршњак, он је и ваше чедо, а ви сте његови очеви, творци. Одговорите ми: Како се прави овакво дете? “

Из домишљатих одговора на ово и друга питања можемо сазнати и да су “млади српски писци” задовољни промоцијама у неким градовима, Платоу и у школи из које су кренули у свој поход на свет, као и да им је посебно занимљиво што су промоцију њиховог дела међу малолетницима једне образовне установе “неки бедни организми покушали да саботирају, називајући нашу књигу сатанистичком и позивајући професоре и децу на бојкот”.

“То само показује њихову малограђанштину – они мисле да ће нас тиме зауставити или омести, патетични су,” каже један од аутора, објашњавајући до које мере се слаже са издавачем да је њихово дело “редак шамар учмалој и старомодној савременој српској књижевности и један од ретких шамара српске књижевности учмалом и старомодном српском друштву”.

Прескочићемо све “мисли” ових двадесетогодишњака о њиховим плановима и узорима у књижевности, те шта мисле о вредности традиције (“несавремен писац, то је чист промашај! Ако српска књижевност хоће да крене напред мора да се ослободи тог двестагодишњег терета који вуче за собом” итд). Њихов поглед на родни град после тог јединственог проласка *per aspera ad astra*, аутентичан је аутопортрет духовне мизерије: “Свима нам се десило да неки приказ гледамо из даљине и одушевљени смо његовом лепотом. Онда се приближимо и разочара нас каљуга. Чак и ја се сећам Ваљева у много

светлијем издању. Ваљево, под један, недостају бар две-три високе зграде. Када прођем Карађорђево, увек се запитам да ли је ово Ваљево или атрофирана, растегнута Осечина? Куће, углавном приземне, петлови... Не волим ниске градове. Културни живот у граду још увек није изумро, али је на добром путу да му се то деси – мало му треба“, каже један од ових лумена пројектоване, “српске“, културне будућности.

На још једно подстицајно питање саговорника шта мисле о “филмичности“ свог дела, аутори одговарају да су они, пишући, имали на уму и филм.

Наравно да су то имали на “уму“, али и мајице, па цртаће, дечје играчке и албуме са сличицама, да ништа од њиховог генија не остане неискоришћено и ненаплаћено. Но, тешко да ће од тога нешто бити пошто је Српски филм, на њихову жалост, већ снимљен.

У околностима када је све лоше проглашено добрим и пожељним, а све изопачено и накардно оличењем “напретка“ и ширине духа, пише Владимир Панов, критичар листа Печат, “Српски филм је перфектна последица Друге Србије. Он је суров и сиров, декадентан, изопачен, морбидан, прљав, агресиван, бруталан, без мере и смисла, фрустриран и бедан, ласциван, накардан, јефтино језив, болестан, опасно психопатски. Његови аутори су, а посебно сценариста, који се годинама јавно доказује и хвали познавањем и одушевљавањем најогавнијим и најизопаченијим, најперверзнијим и најсуманутијим представницима кољачких и осталих шок-хорор изданака у историји овог жанра (поносно их је, а са њима и себе, представљао у ТВ-емисији Шок коридор), међутим, имали дрскости да сасвим провидно своју причу о порно глумцу (Срђан Тодоровић) који бива ангажован од суманутог “бизнисмена“ (Сергеј Трифуновић) да буде звезда снаф-порно филма, понуде као епохално уметничко померање граница не само у српском филму већ и уопште. Чак су смислили пригодну причу, у коју су скоро и сами поверовали, како су умоболне гадости које доминирају кадровима овог филма заправо ефикасна политичка алегија, с којом се разрачунавају са заосталом Србијом и мраком кроз који је недавно прошла.”

Филм је представљао Србију на неколико међународних фестивала, што се може видети из одреднице о њему на Википедији (где се, иначе, може написати било шта само да је воље и стрпљења, и то безбедно анонимно као, уосталом, и на интернет форумима), добио је чак и критике, али у Великој Британији није прошао цензуру и могао је бити приказан само на догађају означеном као “приватна пројекција“. Није добио дозволу ни за фестивал у Сан Себастијану, али се појавио на манифестацији посвећеној фантастичном филму. У својим коментарима шпански новинари питали су се колико је он допринео да јавност ове године тај фестивал назове “контејнером за смеће“. После буке

која се подигла код куће, вероватно и стога што “остварење” на Западу није, како су се аутори надали, оберучке прихваћено, разматрала се чак и његова забрана. Но пошто су дело и лик редитеља Срђана Спасојевића браниле и Е новине, претње забраном се могу тумачити као још један маркетиншки потез, јер се о забрани – том угрожавању слободе прихватљивом када је реч о Британији и Шпанији али не и у Србији – више не говори.

Онај први момак са Авалског пута вероватно би такву рекламу поздравио убеђен да успешна продаја оправдава сваку пословну трансакцију: “тржиште је бог” не каже само он, и његови су “закони” неминовност. Тржиште ће све регулисати, на њему се нуди оно што се тражи и тражи се оно што се нуди, кроз њега се, брендирани (на енглеском, жигосани), најобјективније преламају животи свих нас. Више је него нормално да стога на њему “иду” књиге уз мајице, и људи уз фабрике.

Прескочићемо све “мисли” ових двадесетогодишњака о њиховим плановима и узорима у књижевности, те шта мисле о вредности традиције (“несавремен писац, то је чист промашај! Ако српска књижевност хоће да крене напред мора да се ослободи тог двестагодишњег терета који вуче за собом” итд). Њихов поглед на родни град после тог јединственог проласка *per aspera ad astra*, аутентичан је аутопортрет духовне мизерије.

Но да “тржиште” ипак није тако слепо говори не само чињеница да су многи учесници интернет форума схватили да похвале Српском психу не долазе од читалаца већ из маркетинга Лагуне, него и мало конкретнији докази о томе како се тржиштем манипулише и зашто. Сви трагови се, ипак, не могу замести.

Тако је хрватска издавачка кућа ВБЗ организовала на Интерлиберу, сајму издавача у Загребу, девети пут за редом доделу награда за најбољи необјављени роман у 2010. Награда је припала београдском писцу Александру Новаковићу за роман Вођа. Председник жирија Миљенко Јерговић, омиљени аутор овдашњих напредних и слободарских кругова, изјавио је да је конкуренција била изузетна, али да је на анонимном конкурс Новаковићев рад једногласно победио. Јерговић је уз то објаснио и да је роман прича о капетану Српске војске који је починио злочине у Балканским ратовима, а чија се радња догађа на Видовдан 1914.

Но, иако се догађа на Видовдан, то ипак није историјски роман, вели председник жирија, већ изузетно добро написана, узбудљива, поетична и врло савремена књига. У светлу

претходних примера не сумњамо да је Александар Новаковић својом поетиком зарадио сваку липу од 100.000 куна (13.700 евра) колико износи ВБЗ-ова награда. Са одсјајима те поетике читаоци се могу упознати и кроз његову причу Гени, објављену на Малим новинама, сајту чији су “пријатељи” Данас, Време, Пешчаник, Бетон... А тема приче? “Етно-фантастика” или, како се у уводу наводи: “да ли су Срби потекли од Тевтонаца и Словена, Хрвати од Гота, а Бошњаци од Персијанаца? И где су ту Јевреји? На трагу медијских прича о контраверзном генетичком пореклу народа, писац Александар Новаковић приповетком ГЕНИ разара свет односа предака и потомака”.

Ево једног узорка текста:

“У устима ми је чудан укус, као оно парче пластике које сам сисао са три године, као прозукла шећерна пена. Игра чудан надражај са унутрашње стране десног образа – јежим се од њега више од два парчета стиропора које трљате једног уз другог. Ко би рекао да је у питању обично парче вате које, на дугом пластичном штапићу, скида танки филм моје коже и пљувачке. Присећам се свих брисова које сам давао као дете – прехлада, мале богиње, заушке, шта ли већ. Мало живинче којем су гурнули роштиљ у уста и још само мало, трзај или два, и окретају се са другим галофак пилићима у кичастом излогу печењаре “Код Боце”. Али, шта сам тада знао? Док промрзли женски прсти извлаче штапић из мојих чељусти на памет ми падају богињава ћебад и алкохол за америчке домороце. Још један балкански дивљак је понудио део свог генетског материјала а заузврат је заражен опаком вирушчином скривеном у језовитој вати. Одбацујем ту теорију завере као толико вероватну да је неистинита.”

И знатно бољим писањем, наравно, Новаковић не би баш могао разорити “свет односа предака и потомака”, но то не значи да се и не труди, “пакујући” своју тезу у ругачки панчићевско-луковићевски језик и арсенијевићевску “естетику” ружног. Не знамо да ли је и њему, као и двојцу из Ваљевске техничке школе, аутор књиге У потпалубљу узор “савременог” писца, али му је свакако од користи. Јер Владимир Арсенијевић је и уредник београдске филијале загребачке издавачке куће ВБЗ која је наградила Новаковићев необјављен роман издавањем, и хонораром о каквом писци других кућа могу само да сањају, те и члан жирија који га је изабрао за овогодишњег добитника.

Поред безбројних других “културних” обавеза, Арсенијевић, колумниста Пешчаника – емисије Радија Б92 и истоименог сајта, којег не би било да нема Срба – тек треба да доврши своју бучно најављивану тетралогију Клоака Максима, што је његова сажета дефиниција земље у којој се није родио, али у којој живи.

Причајући о награди Новаковићу, Јерговић такође каже да су је од 2002, када је установљена, добила чак три српска писца. Није реч о кључу, објашњава он, већ о квалитету. Међу њима је и роман Београд за покојнике Златка Црнковића. Ево како загребачки издавач рекламира тај “хит”:

“Роман Београд за покојнике суморна је слика главнога града Србије од времена распада југославенске федерације до ових дана, ‘болно подсећање на године које су нас успориле, депримирале, умориле’. Политичка превирања, међународне санкције, рат о којем се не говори али чије последице Београд осјећа као несташицу основних потрепштина за живот тек је грубо назначени оквир у који је аутор смјестио свога главног јунака. Све те околности које га притишћу а на које не може утјецати, стварају код Пеђе – ‘писатељског обртника и писца’, ‘гладног човека у сивом граду’, покојника из наслова романа – осјећај немоћи, фрустрираности, уловљености у клопку.

Но да све не остане само на књигама, филмовима, новинама и сајтовима, те да свака могућа “медијска платформа” буде покривена, побринуо се и Београдски центар за људска права. Уљуђено, без псовки и простакула, објавио је књигу о томе колико Срби познају сопствену историју и како виде себе и своје суседе.

Сензибилан и пред таквом збиљом дакако збуњен интелектуалац (тај осјећај појачава контраст између његових филмских, књижевних и гласбених евокација и дословне и пренесене изгладњелости), он је градски осамљеник огољен до сржи: без упоришта у обитељи или међу пријатељима, без контаката са свијетом, без посла и новца, опсједнут храном. Могло би се рећи да је глад, тај крајњи израз биједи и сигнал опће поремећености друштва, средишњи мотив романа.

Најснажније су странице овог текста управо оне на којима се сусрећемо с депресивним атмосферама велеграда – које говоре о људима на рубу изгладњелости и очаја, о осамљености старца жељних разговора, о нестручности и бездушности медицинског сервиса, напакон о времену губљења илузија и нада.”

Тамо где су “најснажније странице” “депресивна атмосфера велеграда”, то јест Београда, где су основна људска стања немоћ, осујећеност, изолација, прекинути

контакти са светом, недостатак упоришта у породици и пријатељима, где је све толико лоше да преовладава опсесија глађу, ту је – бесумње – велика литература. Чим нема ни излаза ни наде, чим нема ЉУДИ, јунаке да и не помињемо, то је и оно што нам треба, поготово ако нам то препоручују суседи који су се онако од срца радовали док су НАТО бомбе падале по нама.

Овде, наравно, нису побројани сви “побуњеници” против страшне и учмале српске збиље у којој се по двориштима још држе петлови, али у којој, колико год им се гадила, они јако добро пролазе. Сигурно је да њима слични управо траже ону “своју” тему која ће их увести у круг познатих и повлашћених – који ће, чим се наругају Србима и Србији, оцрне њихову историју и унизе им традицију, кад их обезличе и сведу на декор и средство личних амбиција – постати кандидати за награде, стипендије у иностранству, амбасадорска места и спонзорисане преводе на стране језике, и чија ће “дела” уцењене и деградиране српске власти промовисати на иностраним сајмовима књига, а њихова духовна сабраћа на семинарима и “тренинзима” диљем света.

Но да све не остане само на књигама, филмовима, новинама и сајтовима, те да свака могућа “медијска платформа” буде покривена, побринуо се и Београдски центар за људска права. Уљуђено, без псовки и простаклука, објавио је књигу о томе колико Срби познају сопствену историју и како виде себе и своје суседе. Овај рад, насловљен Новости из прошлости (историјске илузије: заблуде о прошлости и њихов утицај на друштво и политику), је на сајту Центра описан као “производ истраживања које је центар спровео у оквиру пројекта који финансира Делегација Европске уније у Републици Србији. У реализацији пројекта обављено је обимно истраживање јавног мњења о томе како грађани виде прошлост (националну и општу историју), себе и друге у њој, као и то како формиране предрасуде и погрешне информације утичу данас на њихово расуђивање и доношење одлука. Књига садржи текстове који указују на резултате истраживања, заблуде грађана о неким историјским догађајима, улогу медија и елита у учењу историје и стварању заблуда или дилема код грађана.”

Иако се истраживање представља као “обимно”, оно обухвата одговоре 1086 испитаника на 88 питања. Не сумњамо да су методи коришћени да се обезбеди репрезентативност истраживања “научно” поткрепљени, али подучени разним сличним подухватима намењеним утицају на изборне резултате овакво, идеолошки обојено истраживање, тешко се може прихватити као основа за чврсте и коначне закључке. Но то није поколебало његове ауторе, историчарке Дубравку Стојановић, Радину Вучетић, Сању Петровић-Тодосијевић, Олгу Манојловић-Пинтар и Радмилу Радић, које за лист Press од 12. децембра изјављују да су својом анкетом утврдиле “ангажовано незнање” српске популације, те да је тачно било свега 41 одсто одговора.

Убеђени да је наш узорак представника оног што се данас нуди под фирмом “српске културе” и “друштвене мисли” далеко репрезентативнији од оног који су “стручњаци” “Центра за људска права” пажљиво одабрали да би потврдили туђе стереотипе о нама, и њима за рачун странаца манипулисали, закључићемо да је штета што је наслов Српски психо већ потрошен. Био би, наиме, знатно прикладнији да ослика, у овом кратку приказу само назначену, комбинацију зла, подлости, покварености, користољубља, кукавичлука, конформизма и самољубља којом једна, међусобно тесно повезана мањина, тлачи већ предуго тлачену, нормалну већину, нападајући је из свих праваца, уз огромну потпору са стране.

Шта су то испитаници грешили? Па нису, рецимо, као савезнике на Солунском фронту заокружили Француску и Енглеску, већ Русију и Грчку иако, како каже једна од наведених историчарки, “њих није било у тим биткама”. На основу тога она закључује да данашње политичке процене и потребе утичу на грађане да “прекомпонују” прошлост. “То значи велику подложност манипулацијама, а то је опасно за свако друштво”, закључује “историчарка”.

Дакле, то што људи памте ко су им доиста били савезници у Првом светском рату – Русија, чији је цар повлачењем из рата уценио “савезнике” да Србе који су прешли Албанију ипак пребаце на сигурно како су и обећали, и Грчка која је измученима подарила уточиште – тумачи се као “погрешна” представа о историји и као “друштвена опасност”.

Но “прекомпоновање” прошлости није и једини грех српских незналица; њој треба прикључити и уочену “јаку свест о сопственој величини и о томе да, историјски, Србији припадају територије које се налазе изван њених данашњих граница”. Не наводећи да ли је можда реч о данашњем Косову или неком другом подручју, нити узимајући у обзир променљивост граница на Балкану током времена, да не кажемо историје, “историчарке” нуде и лек:

"Одговори које су грађани давали потврдили су снагу стереотипа о томе да смо ми на Балкану најстарији народ, да нам је припадала највећа територија, да смо само ми државотворни. Та национална претенциозност, без икаквог знања о другима, велики је проблем и то је нешто што често утиче на нашу дневну, нарочито спољну политику. То се огледа у нашој ароганцији и према суседима и према великим силама, која се на крају по нас лоше заврши. Ми смо сад показале да део те ароганције произлази из митоманског тумачења сопствене историје и то је нешто на чему би Министарство просвете требало додатно да ради", каже историчарка Дубравка Стојановић за овај београдски дневни лист.

С обзиром да Европска унија финансијски стоји иза овог пројекта иако је, захваљујући згодној формули disclaimer-а, унапред порекла било какву везу са њиме, може се очекивати да ће Министарство просвете сасвим озбиљно схватити ову препоруку наших “независних стручњака” и самоиницијативно затражити од ЕУ мишљење како да код наше деце и унука, зарад њихове сопствене добробити, једном и заувек сузбије ову карактерну препреку мирољубивој сарадњи са суседима и светом.

Убеђени да је наш узорак представника оног што се данас нуди под фирмом “српске културе” и “друштвене мисли” далеко репрезентативнији од оног који су “стручњаци” “Центра за људска права” пажљиво одабрали да би потврдили туђе стереотипе о нама, и њима за рачун странаца манипулисали, закључићемо да је штета што је наслов Српски психо већ потрошен.

Био би, наиме, знатно прикладнији да ослика, у овом кратку приказу само назначену, комбинацију зла, подлости, покварености, користољубља, кукавичлука, конформизма и самољубља којом једна, међусобно тесно повезана мањина, тлачи већ предуго тлачену, нормалну већину, нападајући је из свих праваца, уз огромну потпору са стране.

Но питање за ту мањину је следеће: шта ће бити када се та потпора потроши или уруши?

Или, када неки непоправљиви српски митоман ипак устане и каже “Доста!”, отварајући прозор да бисмо продисали?